Paul Csavdari

Sabatul
o zi aparte în ritmul creației

Un dar cosmic și poruncă istorică

Atunci când citim cu atenție cele Zece Porunci, observăm imediat că porunca a patra – Sabatul – este prezentată ca un cadou oferit de Dumnezeu. Ea nu este doar o „regulă" izolată, ci parte dintr-o ordine mai largă: ritmul creației.

„În ziua a șaptea, Dumnezeu a binecuvântat-o și a sfințit-o" – așa ni se spune în textul biblic.

Ideea de binecuvântare și sfințire a zilei a șaptea e clară: Dumnezeu a ales, a „sfințit" și a dat un exemplu pentru întreaga creație. Nu a ales o altă zi, ci exact această zi a șaptea. Și a binecuvântat-o nu doar pentru un popor, ci pentru întreaga creație. În asta constă fundamentul „cosmic" al Sabatului.

Întrebarea firească pe care o ridică acest gest divin este:

- „Dacă Dumnezeu a sfințit această zi, pot eu, ca om, să aleg altă zi în locul ei? Mai ales dacă spun că Îl iubesc și vreau să-L urmez?"

E un subiect real, pe care îl regăsim în discuțiile despre Sabat:

- pe de o parte, Sabatul e un dar – o zi de odihnă și de bucurie;
- pe de altă parte, e și o poruncă.

Deci nu e o simplă opțiune – „alege o zi de odihnă, oricare zi îți place" – ci e un dar „marcat" de alegerea și binecuvântarea lui Dumnezeu.

Sabatul: darul Creatorului pentru toți cei supuși muncii

Din relatările biblice, e clar că Sabatul nu e destinat doar „poporului ales". El este o zi de odihnă pentru toți cei care muncesc. Textul vorbește despre „fiul tău, fiica ta, robul tău, roaba ta, vitele tale, străinul care locuiește la tine".

Nu contează dacă acei oameni sunt evrei sau nu – contează că sunt sub autoritatea ta și că muncesc. În ziua a șaptea, stăpânul nu poate da ordine. Toți au un drept la odihnă – iar stăpânul e obligat să-l respecte. Sabatul e un drept, dar și o opreliște pusă pentru a opri abuzul celui puternic.

Acest aspect e impresionant:

- Sabatul apare nu ca un lux, ci ca o garanție a demnității pentru toți – chiar și pentru cei considerați „cei mai mici". În ziua a șaptea, toți sunt egali. Nimeni nu poate fi forțat să muncească – nici chiar animalele de povară. E un semn puternic: Sabatul e „ziua când

nimeni nu e sclav” și „ziua când stăpânul casei nu poate da ordine, oricât de odihnit s-ar simți el”.

Aici avem firul roșu al poruncii: protecția celor vulnerabili și limitarea abuzului.

Poruncă istorică – dar cu rădăcini în creație

E important să vedem clar:

- Sabatul, așa cum e formulat în Decalog, e legat direct de eliberarea poporului din Egipt. „Adu-ți aminte că ai fost rob în Egipt și Domnul te-a scos de acolo…” – de aici porunca.

Deci Sabatul are și un caracter istoric: a fost dat explicit poporului Israel, într-un context concret de eliberare socială. Nu e o poruncă dată generic „tuturor oamenilor” sub forma celor Zece Porunci – pentru că aceste porunci au fost rostite pentru Israel. E o poruncă istorică, care poartă amprenta momentului lor de eliberare.

Dar Sabatul nu începe la Sinai.

Povestea lui începe „de la început”: în ziua a șaptea a creației. Dumnezeu nu a dat porunca direct oamenilor atunci, dar a binecuvântat și a sfințit acea zi. A fost un gest clar – „Eu, Dumnezeu, opresc tot și mă bucur de ce am făcut.”

Sabatul e mai întâi un dar cosmic – parte din ritmul creației.

Apoi, la Sinai, e transformat și în poruncă: „Să-l ții, să-l păzești, să nu-l calci.” E clar deci că Sabatul e mai mult decât o lege de la Sinai – e un principiu de viață.

Sabatul ca dar și ca obligație

Mulți oameni întreabă:

- „Dacă e un dar, de ce e și o poruncă?” Sau: „Pot să aleg altă zi de odihnă, dacă tot e vorba de iubire și de libertate?”

Sabatul e într-adevăr un dar – dar un dar pe care Dumnezeu l-a ales și l-a binecuvântat. Alegerea Lui face ca acea zi să fie unică. Și exact aici apare tensiunea:

- iubirea adevărată respectă alegerea Celui care dă darul. Așa cum Isus a spus că El a fost „ales și sfințit de Tatăl”, la fel și ziua a șaptea a fost „aleasă și sfințită”.

Dacă vrei să onorezi alegerea lui Dumnezeu, o respecți. Poți să alegi altceva – dar atunci nu mai e semnul iubirii și al recunoașterii Lui.

Dreptul la odihnă, nu odihna forțată

În porunca a patra, apare un aspect interesant:

- e formulată ca o interdicție clară – „să nu faci nicio lucrare, nici tu, nici…”.

Deci e și o obligație pusă pe stăpânul casei. El e cel care trebuie să respecte odihna tuturor. Pentru rob, pentru animal, Sabatul e un dar. Dar pentru stăpân e și o opreliște. E o zi când puterea e trasă pe linie moartă.

E o zi când nu e voie să „dovedești” nimic, niciun rang, nicio ambiție. Toți sunt egali – nimeni nu e proprietar pe timpul altuia. E ziua în care toți au drept la odihnă – și nimeni nu e „mai egal”.

Sabatul ca „zi a creației” – un restart cosmic

Ideea profundă a Sabatului e că este legat de bucuria Creatorului:

- „Dumnezeu S-a bucurat de tot ce a făcut și S-a odihnit.”

În ziua a șaptea nu e vorba de oboseală – Dumnezeu nu obosește. E vorba de satisfacția lucrului împlinit, de a privi totul și de a spune: „E gata, e foarte bun.”

Asta e și lecția pentru om: Sabatul e ziua în care îți dai voie să spui: „E bine, e destul, pot să mă bucur.” E ziua când nu e nevoie de frică de viitor, de stres, de a dovedi altora ceva. E ziua când „totul e foarte bun” și e timpul să te bucuri.

Întrebarea finală: iubire sau doar respect?

Discuția despre Sabat se leagă de o altă întrebare: „Sabatul e despre iubire sau doar despre respect?”

În forma din Decalog, porunca e clară și are o nuanță de „respect”: „să nu faci, să nu calci.” E un minim moral – oprește abuzul și garantizează dreptul la odihnă.

Dar Isus a arătat că dincolo de respect e iubirea: iubirea care vindecă, care eliberează, care aduce adevărata odihnă. Sabatul e și el un loc de iubire – dacă îl trăiești cu inima, nu doar cu litera legii.

Concluzie: Sabatul – o zi, un dar, un semn

În final, Sabatul e un dar cosmic, un semn al alegerii divine și o garanție a demnității fiecărei ființe. Da, e și o poruncă istorică – cu valențe practice, cu rol social, cu rol spiritual. Dar dincolo de orice, Sabatul e ziua în care Dumnezeu îți spune:

- „Oprește-te. Eu am făcut totul bine. Bucură-te. Odihnește-te.”

Alegerea de a-l respecta sau nu rămâne la fiecare – dar alegerea lui Dumnezeu rămâne neschimbată: ziua a șaptea e ziua binecuvântată.